

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenšir pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 22.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213

Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

upravnštvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Francosko-nemški pvojni odnošaji.

Člen 428. versajske mirovne pogodbe določa, da se ima zasedi levi breg Rena, s sledečimi besedami: »V garancijo, da bo Nemčija izvedla določbe tega miru, bodo čete zavezniških držav zasedle za dobo petnajstih let nemško ozemlje na zapadu Rena in mostišča.«

To ozemlje je bilo zasedeno in uredniki mirovne pogodbe so brez dvoma mislili, da bo želja po osvoboditvi zasedenih pokrajin od zavezniških čet tako močna, da bodo Nemci naglo izpolnili vse določbe, kot so isto storili Francozi po vojni l. 1870/71. V versajski pogodbi ni določena nobena druga uporaba zasedenega ozemlja. Toda šele spomladi l. 1921. je londonska konferenca začela z novo politiko napram Nemčiji in prvič uporabila pri tem rensko ozemlje kot jamstvo. Do tega je imela pravico po znamenitem paragrafu 18., ki pravi: »Odredbe, ki jih imajo pravico podvzeti zavezniške države v slučaju, da Nemčija nalašč ne izpolnjuje svojih obveznosti, in glede katerih se Nemčija zavezuje, da jih ne bo smatrala za akte sovražnosti, so lahko prohibicijske narave ali pa tudi splošne gospodarske in derarne represalije, kakor tudi enake druge odredbe, katere bodo dotične vlade smatrale po okolišnih za potrebe.«

V skladu s tem besedilom so zavezniški, v številni Veliko Britanijo, sestavili meseca marca 1921 sistem gospodarskih sankcij. Visoki komisiji v Koblenzu je bilo naročeno, da jih prevede in njen delokrog je bil na ta način razširjen. To komisijo so namreč postavili junija 1919., da izdaja odredbe v tej meri, v kolikor so potrebne, da se zagotovi obstoj, varnost in potrebnost zavezniških vojaških sil.

Visoka komisija, katere nalog so bile od tedaj naprej sankcije, je izdala važne odredbe: 1. Aprila 1921. je z ukazom ustanovila posebno carinsko službo v zasedenem ozemlju, 2. V nezasedeni Nemčiji je bil izvoz in uvoz od l. 1920. sem vezan na sistem dovoljenj (licenc) in začetkom l. 1921. je Nemčija razširila ta čisto nemški organizem tudi na zasedeno Porenje. Njega centralni urad se je tu ustanovil v Kölnu. Visoka komisija ga je pa postavila pod kontrolo medzavezniškega komiteja in ga predstavila v kopalske Ems.

Uspehi teh dveh odredb so bili veliki. In kaj je nato storila Nemčija. Udale se je. In zato je Vrhovni svet zaveznikov ustavil sistem gospodarskih sankcij 13. avgusta 1921.

To stvar omenjamo, ker zelo dobro osvetljuje sedanji položaj, kajti položaj avgusta 1921. je zelo podoben današnjemu. Razlika je samo v razsežnosti dejstev. Sankcije, ki so se izvršile 7. marca 1921., so vsebovale samo ustvarjanje carinske črte in kontrolo avozijskih in izvozijskih licenc. Sankcije pa, ki so se izvršile 11. januarja 1923., so vsebovale zasedbo velikega in važnega ruhrskega ozemlja. L. 1921. je bil nemški odpor zelo slab, carinarji so nadaljevali svoje delo na črti, ki jo je bila ustvarila Visoka komisija; leta 1921 pa so vsi državni uradi, carine, železnice, gozdovi, prenehali z obratovanjem. Francozi so računali, da bo ruhrski odpor premagan v enem letu, toda že po šestih mesecih so se Nemci udali in Francozi in Belgijci so začeli vleči lepe žlobičke iz zasedenega ozemlja.

Francozi imajo torej vsekakor beležiti velik uspeh: takozvana ruhrska operacija se jim je posrečila. Seveda pa ne smemo misliti, da so s tem vse težave premagane, kajti na eni strani bo Nemčija napela vse sile, da na diplomatski ali katerikoli drug način iztrga Francozom iz rok Poruhrje, ki jim nosi dobiček, na drugi strani so pa Angličani nezadovoljni, ker so vsled svoje abstinence pri zasedbi Poruhrja sedaj ostali praznih rok.

Francozi seveda sedaj, ko je Poruhrje zanje aktivno, ga še posebno ne mislijo izpušiti iz rok. In to je glavna točka odgovora, ki ga je pred nekaj dnevi dal g. Poincaré nemškemu odpravniku poslov. Zaenkrat pa ostalo v položaju v Porenju in Poruhrju vse tako, kakor je. Kar se pa tiče celotne vojne odškodnine, so zavezniški pripravljani na pogajanja, ako se hoče Nemčija pogajati. Zato je pa reparacijska komisija tu, na katero se ima Nemčija obrniti. Tega pa menda nikakor ne misli storiti — vsaj za enkrat še ne.

Parlamentarna situacija.

Zanimive izjave dr. Korošca.

Beograd, 20. decembra. (Z) Današnje »Beogradske Novosti« prinašajo članek, v katerem se bavijo s kombinacijo radikalov in slovenske ljudske stranke, ter pravijo, da ta kombinacija vzbuja še tudi naprej precej pozornosti. Vendar pa se ena kot druga stranka drži močno rezervirano. Radikali se izgovarjajo na Pašića, poslanci slovenske ljudske stranke pa na Korošca. G. Pašić noče dati nobenega kakršnegakoli pojasnila, prav tako pa se tudi Korošec izogiblje vsaki izjavi. Sotrudnik »Beogradskih Novosti«, ki je govoril z dr. Korošcem, piše: Zanimivo je prebranje načelnika slovenske ljudske stranke, da ves politični položaj teži proti njegovemu razumevanju in naziranju o ureditvi države ter da je samo vprašanje časa, kdaj bodo tudi ostale skupine to priznale. On ne spremeni svojih nazorov. Vsi drugi jih morajo menjati in prilagoditi njegovim. Dr. Korošec priznava, da so v radikalnem klubu trezni politiki. Ta treznost se vidi v tem, ker so ti politiki uvideli, da so njegove zahteve upravičene in umestne in se zato z njegovim klubom dogovarjajo. On misli, da bi mogli ti razgovori dovesti do pozitivnih uspehov. Skrajni uspeh kakih pogajanj bi značila revizija ustave. Mnenja je, da načina za revizijo ustave ne bo težko najti, ker vidovdanska ustava radikalom nikakor ni prirastla k srcu, četudi hočejo na zunaj to kazati.

DEMOKRATSKE TEŽNJE.

Beograd, 20. dec. (Z) Demokratska »Pravda« piše nekaj dni sem vsak dan o razgovorih med slovensko ljudsko stranko in med demokrati. »Pravda« bi rada pokazala, kako bi bilo mogoče, da pride do sporazuma med demokrati in slovensko ljudsko stranko. Dr. Korošec se po teh vesteh do-

sedaj ni mogel pogajati z demokrati, ker se je bal, da ne bi oni napravili koalicije z radikali. Sedaj dr. Korošec preiskuje, kaj bi mogel pričakovati od demokratov, če se jim približa. Kar se tiče pogajanj med slovensko ljudsko stranko in med radikali, misli »Pravda«, da ne bi moglo priti do sporazuma. V splošnem pa govori proti vsakim pogajanjem. V demokratskih krogih se precej jasno pojavlja bojazen, da ne pride do sporazuma.

Spor med demokrati.

Beograd, 20. decembra. (Z) Glavni odbor demokratske stranke je na današnji seji razpravljal o ostavki, ki jo je dal član odbora poslanec Svetozar Pribičević. Po daljši razpravi je glavni odbor sklenil pozvati Pribičevića, da prekliče svojo ostavko in da deluje še naprej v glavnem odboru.

RADIKALSKO ČASOPISJE.

Beograd, 20. decembra. (Z) Današnja »Tribuna« prinaša na čelu lista proglas, naslovljen na radikale, v katerem razglasa, da postane z današnjim dnem popolnoma in samo radikalni list.

Pred oblastnimi volitvami.

Beograd, 20. decembra. (Z) Iz vladnih krogov se doznava, da se bližajo koncu vse priprave za izvršitev oblastnih volitev. Notranji minister Milorad Vujić je izvršil priprave v Srbiji, Črni gori, Dalmaciji, Bosni in Vojvodini, v nekaj dneh bo izvršeno to tudi v Sloveniji, do 20. januarja pa na Hrvaškem. Do konca januarja razpiše vlada volitve. O vsem tem je minister Vujić poročal ministrskemu svetu.

Iz seje finančnega odbora.

Beograd, 20. dec. (Z) Danes dopoldne je finančni odbor nadaljeval razpravo o proračunu ministrstva za notranje zadeve. Zemljoradniški poslanec Voja Lazić je zahteval, da se zniža več postavk v proračunu, posebno izdatki za orožništvo. Tudi je zahteval, da se ukine 13 mest velikih županov. Po njegovem mnenju bi bilo treba razgneti vse nacionalistične organizacije, kakor »Orjuno«, »Hanao«, »Srnao« in druge, ker služijo samo strankarskim interesom. Demokrat dr. Slavko Šečerov je kritiziral proračun, poslanec Vese-

njak (SLS) pa je grajal delo vlade, medtem ko je črnogorski poslanec Jojić govoril o razmerah v Črni gori. Demokrat dr. Hinko Krizman je govoril o težavah, ki so nastale pri izvedbi oblastne ureditve v državi, ter je zahteval, da se čimprej izdela zakon o centralni upravi države. Otok Krk in Kastavščina naj bi se pripojila primorsko-krajski oblasti. Medjimurje pa varadinski županiji. Zagrebški županiji bi se moral pripojiti severno-zapadni del osješke oblasti. Govornik se je izjavil za upravno centralizacijo.

Finančna vzpostavitev Madžarske. Zastopniki Male antante sprejeli sklenjeni dogovor.

Pariz, 20. decembra. (Havas) Svet društva narodov je vzel danes na znanje ugodni izid pogajanj, ki so se vodila med vladami Male antante in Madžarske ter med finančnim odborom sveta Društva narodov glede finančne vzpostavitve Madžarske. Nato je soglasno sprejel odločbo, v kateri se med drugim pravi: Svet pritrdi besedilo zapisnika l. in II. in prevzema dolžnosti, ki se mu nalagajo po teh zapisnikih, kakor hitro postanejo podpisi prizadetih vlad pravomočni. Svet daj madžarskemu komiteju pooblastilo, da sam odloči v stvareh, ki bi bile potrebne, da se izvrši finančni načrt v času med sedanjim in prihodnjim rednim zasedanjem sveta Društva narodov. Svet polaga važnost na to, da izrazi svojo trdno

nado, da se bodo vse one države, ki morajo pritrditi ureditvi vseh vprašanj, katere morajo biti rešena še pred podpisom zapisnikov, v vsi močmi potrudile, prej ko mogoče priti do pravičnih in ustrezajočih dogovorov. Lord Robert Cecil je izrazil željo, da bi ta dogovor rodil uspeh, kakor se je to zgodilo pri vzpostavitvi Avstrije. Titulezcu (Romunija) je izjavil v imenu zastopnikov Male antante, da ti sprejmejo sklenjeni dogovor. Grof Bethlen je izjavil, da njegova vlada pristaja na politični in finančni protokol s pridržkom glede nekaterih podrobnosti. Hanotaux (Francija) je izjavil, da ta dogovor pomeni utrditev miru za vso Evropo.

Zagata mehikanskih vstašev.

Zmagovite vladne čete. — Poraz vstašev. — Premirje.

London, 20. decembra. (T) Reuterjev urad javlja, da so doživeli mehikanski vstaši, ki so se uprli vladi in zopet enkrat uprizarili revolucijo, velik poraz. Vladne čete so jih pregnale iz Pueble, kjer so se branili do zadnjega. Pri Apizaki se je razvil hud boj, v ka-

terem so vladne čete pregnale upornike z postojanke za postojanko. Boji se v glavnem vrše ob železnici Veracruz — Mehiko.

London, 20. dec. (Renter.) Med vladnimi četami in vstaši je bilo sklenjeno premirje.

ki je bil ob volitvah aretiran, ostane po nalogu vlade še naprej v zaporu.

Položaj v Bolgarski.

Sofija, 20. decembra. (Z) Socijalisti izjavljajo, da je njih daljnji obstanek v vladi odvisen od tega, če se sprejmejo nekatere reforme političnega in socialnega značaja in če se izda splošna amnestija. Novo izvoljeni komunistični poslanec Krištof Kabadžijev,

Grška brez monarha.

Kralj se ni odpovedal prestolu. — Kraljevo pismo vladi. — Venizelosova vloga. — Angleški vojvoda na grškem prestolu?

Atene, 20. dec. (T) O odpotovanju kralja Jurija iz Aten javljajo sledeče podrobnosti:

Kralj Jurij in kraljica Elizabeta sta se vkrcala včeraj na grški parnik »Daphne« za Constanzo ob Črnem morju. Spremlja ga le najožje spremstvo in častna straža častnikov in mornarjev. Ob odhodu je protestiral vladar proti temu, da mu je dala grška vlada na razpolago tako majhen parnik. Vsled intervencije romunskega poslanika je dosegl, da je bil odstranjen častnik iz njegovega spremstva, ki mu je bil izredno antipatičen, ker se je udeležil revolucije. Angleški poslanik je priporočil kabinetu v svojem in v imenu svojega kralja, naj grška vlada skrbi za varnost kralja Jurija.

Kralj se ni odpovedal. V torek zvečer je poslal ministrskemu predsedniku Gonatasu tole pismo:

»Gospod predsednik! Uklanjam se naziranju revolucijske vlade, ki ste ga povedali v svojem pismu z dne 17. t. m., po katerem naj odpotujem v inozemstvo, češ da grem na dopust, dokler bo razpravljala ustavotvorna skupščina, ki se sestane v kratkem, o obliki vladavine. Skrbno sem se izogibal vsake intervencije in antagonizma v domovini. Prepričan sem, da moja navzočnost v državi nikakor ne bi vplivala na svobodo razprav. Vendar pa se začasno odstranim vseeno s kraljico. Trdno sem uverjen in želim iz vsega srca, da se bosta dala narodna skupščina in grški narod voditi od ljubeznj do domovine in od narodnih interesov. Jurij, kralj.«

Republikanski listi smatrajo, da je odpotovanje kraljeve dvojice definitiv-

no. Rojalistično časopisje pa opozarja na veliko odgovornost, ki so jo prevzeli častniki pred narodom, ki kljub vsemu ostane zvest svoji dinastiji. V republikanskih in vojaških krogih pravijo, da je bilo odpotovanje kraljeve edina rešitev, ki je bila mogoča v danem položaju.

Atene, 20. decembra. (T) Govoril se, da namerava Venizelos, ki je odklonil zaenkrat povratek v domovino, zamenjati sedanjega kralja z nekim članom angleške kraljeve rodbine, namreč da pride na grški prestol vojvoda Connaught, ki je ujec angleškega kralja Jurija in star 73 let. Že za vladavine svojega brata, kralja Edvarda VII., je izvrševal važne vojaške funkcije. Tudi sedaj so mu bile opetovano poverjene delikatne politične misije v inozemstvu. Vendar je treba te govornice sprejeti z rezervno, ker niso potrjene s pristojne strani.

Nov atentat na vojaško misijo v Epiru?

Atene, 20. dec. (R) Na polkovnika Bozarisa je bil nameravan enak atentat, kakor je bil svojčas izveden proti italijanskemu generalu Telliniju in njegovim spremljevalcem. Na potu v Janjino se je sporočilo polkovniku Bozarisu, da ga nameravajo napasti. Polkovnik je s spremstvom zapustil avtomobil in je nadaljeval potovanje na konju. Ko so prepotovali nekaj kilometrov, so opazili, da je cesta zaprta z drevesi in kamenjem, vendar pa niso videli v bližini nikogar. V grških krogih smatrajo z vso gotovostjo, da so ta napad pripravljali albanski vstaši.

Razplet odnošajev med Anglijo in sovjetsko Rusijo.

Rusija priznava Angliji predvojne dolgove.

London, 20. decembra. »Westminster Gazette« piše: Velika Britanija bo brzkone kmalu potem, ko se sestane Baldwinova vlada, priznala boljševiško vlado in vzpostavila vse trgovinske odnošaje z Rusijo. Pomembna pogajanja, ki se vrše, so pokazala, da bo moskovska vlada priznala Veliki Britaniji predvojne dolgove Rusije. Kot protidajatev bo Rusija zahtevala odškodnino za podpiranje bele armade po zavezniških. Rusija ne bo prevzemala nobenih obveznosti, ki bi jih ne mogla izpolniti. Prvo, kar je važno, so krediti. Pogodba glede 400 tisoč funtov šterlingov, ki je bila pravkar sklenjena z neko angleško tvrdko, se smatra kot predhodnik tega, kar se zgodi, ko se sklene sporazum. Rusija je izjavila, da je miroljubna, vendar pa ne more pristopiti k Društvu narodov v njegovi sedanji obliki.

Uradniško vprašanje v Franciji.

Pariz, 20. dec. (K) Včerajšnja razprava poslanske zbornice o draginskih dokladah za uradnike je potekla precej burno. Pri razpravi je stavil finančni minister dela Steyrie v imenu ministrskega predsednika Poincaréja vprašanje zaupanja. Zavrnil je predlog socijalista Le Basa, ki je zahteval za vse uradnike brez razlike strank draginjsko doklado 18 frankov. Prav tako je zavrnil predlog Louchera, da se dovoli draginjska doklada 1000 frankov in stanovanjska doklada od 400 do 500 frankov, in končno tudi predlog Herriota, ki je zahteval avtomatično ureditev uradniških plač po draginjskem indeksu. Izjavil pa se je za predlog Brusseja, ki je priporočal več ukrepov glede varčevanja, katerih iznos bi se uporabil za zboljšanje uradniškega položaja. Minister je napovedal, da se kmalu na novo uredi uradniške plače in da se napravijo ukrepi za pobijanje rastoče draginje. Izjavil je: Mi potrebujemo malo uradnikov, a ti morajo biti dobro plačani. Glasovalo se bo danes.

Atene, 20. decembra. (Z) Venizelos je poslal v Atene brzojavko, v kateri ponovno odklanja poziv, da bi prišel v Grčijo in to za to, ker niso poslušali njegove želje in so kralja s silo primorali, da je odpotoval.

Boljševiške fantazije.

Washington, 20. dec. (K) V zvezi z izjavo državnega tajnika Hughesa, da se noče pogajati z Rusijo, je državni urad objavil prestrežena navodila sovjetske vlade na delavsko stranko, ki vsebujejo podroben načrt za revolucijo proletarijata v Zedinjenih državah. Revolucija bi imela za cilj izobeženje rdeče zastave na Beli hiši. Justični urad je državnemu uradu dal zagotovilo, da so ta navodila avtentična. Del tega programa se nanaša na organizacijo bojnih enot, ki imajo enkrat na teden strelne vežbe in ki se morajo naučiti pionirskih del. V listinah je med drugim rečeno: Trdno smo prepričani, da bo delo v smeri, ki smo jo označili, rodilo velikanske uspehe.

JUTRANJE NOVOSTI ob božičnih praznikih.

V nedeljo 23. t. m. izide običajna številka z nedeljskimi prilagami.

V ponedeljek ne izide noben list.

V torek zjutraj (na Božič) izide božična številka.

V sredo 26. in v četrtek 27. t. m. »Jutranje Novosti« ne izidejo.

Inserati za božično številko.

Prosimo p. n. inserente, naj izročijo svoja naročila najkasneje v soboto 22. t. m.

Uprava »Jutranjih Novosti«.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Drama: »Mogočni prstan«. Red C. Opera: Zaprt. Kino Matice: »Otroci bede«. Kino Tivoli: »Dama v sivem« — II. del. Kino Ideal: »Volkodlak« — otročja igra. »Babi peggy«. Kino Ljublj. dvor: »Tragedija ljubavne« — II. del.

V Mariboru:

Narodno gledišče: Zaprt.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani: Tekoči teden: lekarna Trnkoczy. Mesnem trgu in Ramor pri glavnem kolo dvorcu.

Razmejitve med našo državo ter Avstrijo in Madžarsko v Prekmurju.

Maribor, 19. decembra.

Zadnjič smo govorili o rezultatih razmejitve med našo državo in Avstrijo v štajerskem odseku med Kosenjaki in potokom Kučnico, ki je tvorila nekoč mejo med Avstrijo in Ogrsko, danes pa jo tvori med Avstrijo in našo državo. Konstatirali smo, da tudi ta razmejitev, ki se splošno smatra za najboljše, ni v resnici tako dobra, da bi je lahko bili veseli. Kakor v tem odseku, tako smo izgubili več naših slovenskih vasi tudi v Prekmurju. O nesrečni meji pri Radgoni ne bomo govorili, ker smo to storili že zadnjič, omeniti moramo, da bi spadale one slovenske vasi krog tega potujočnega mesta po vsem svojem značaju k Prekmurju in ne k Štajerski. Značaj tal, vasi, hiš in prebivalcev je popolnoma prekmurjski in tudi dialekt je isti.

Od Petrovcev, pri katerih se izliva Kučnica v Muro, tvori ta potok državno mejo med našo državo in Avstrijo do Nuskova. V tem odseku sta razena že omenjenih vasi ostali v Avstriji dve mešani, skoro že popolnoma potujeni vasi Klek (Klöß) in Jurjevci (Jörgen). Prebivalci deloma še govorijo naš jezik, sicer pa so že nemškega mišljenja. Tu so segali nekoč prekmurjski Slovenci čez avstrijsko mejo na Štajersko in naseljevali še ves odsek do Dravice (Drauchen) in Pleše (Pleschbach). Pri Nuskovi zapusti nova državna meja potok Kučnico in s tem tudi staro državno mejo med Avstrijo in Madžarsko ter krene po vrhovi vzhodnih gor na koto 418 in 413 ter se dalje drži do Velikega vrha (365) razvodja med Muro in Rabo. Pri Velikem vrhu zavije proti jugovzhodu, tako da prepušča nam še Rudince in Dolenje, vzhodno od Dolenjcev pa krene proti jugu do Hodoša, držeč se vrhov med Dolenjskim potokom in Zalo.

Ta odsek med Kučnico in Dolenjskim potokom pomenja za nas pravo izgubo, kajti ravno tu je počez presekan naša narodna ozemlje. Ves kompleks med razvodjem Mure in Rabo, ki je pripadal poprej, kakor sploh celo Prek-

murje, Madžarski, pripada danes deloma Avstriji (zapadni del), deloma pa Madžarski (vzhodni del). Manjši del so dobili Avstrijci ter nam tu odvzeli vasi: Tanka, Liba, Straža, Suih mlin, Velika, Sv. Martin, Stankovci, Ženavci in Modlini. Večji vzhodni del je pripadel Madžarski in tu smo izgubili vasi: Gornji Senik, Ritkarovci, Jankovci, Virica, Dolnji Senik, Sakalovci, Slovenska vas, Kapanja, Otkovci, Števanovci in Andovci. Deloma je slovenski tudi še Monošter (Sv. Gothard) sam, vendar pa veliko ne prihaja v poštev. V tem ozemlju prebiva nad 10.000 Slovencev, ki so glede narodne zavednosti enaki našim prekmurjskim Slovincem. Kakor oni naši bratje na Štajerskem, o katerih smo zadnjič govorili, tako so tudi ti prekmurjski Slovenci, in sicer oni, ki so pripadli Avstriji, in oni, ki so ostali pod Madžari, popolnoma brez vseh pravic in brez narodnih šol. Avstrijci se za one, ki so jih dobili, ne zmenijo veliko, Madžari pa na svoje Slovence strogo pazijo in gorje, če bi se kdo predznil zahtevati kake narodne pravice, ki mu po mirovni pogodbi pripadajo.

V odseku od Hodoša do Mure niso ostale naše narodne manjšine, razen par malih izjem, pod Madžarsko, pač pa smo mi dobili v odseku med Kobiliem in Muro par tisoč Madžarov, ki sicer po pokolenju večinoma niso pravi Madžari, vendar pa so bili že davno potujeni in večinoma ne razumejo več našega jezika. Slovenske šole bodo v nekaj letih tudi te vrstile zopet v naročje našega naroda, kakor se bo tudi narodna zavednost prekmurjskih Slovencev sploh z novo generacijo visoko dvignila. Naša velika dolžnost pa bo, skrbeti za onih 10.000 prekmurjskih Slovencev, ki so pripadli Avstriji in Madžarski, da se nam ohranijo in se ne pomencijo, oziroma pomadžarijo. Ta naša postojanka je posebno važna še radi tega, ker tvori prvi odsek koridorja med Jugoslovni in Čehoslovaki, med slovenskim jugom in severom.

S.-s.

Perzijski šah v Parizu.

Nedavno je prišel v Pariz mladi šah Perzije. Skoraj vsako zimo prebije tu nekaj veselih dni in še bolj veselih noči — Pariz slavi svoje zimske slavnosti po noči — predno odide na gorko obal riviere. Nekoliko priprostitih uradnikov, zastopnikov francoske vlade, je sprejelo kneza na lijskem kolodvoru. Šah sam je imel pripristo evropske obleke. Tako so se spremenili časi in navade! Radi se še danes spominjajo v Parizu, kako vse drugače je bil sprejet leta 1873 prednik sedanjega šaha, Nassred-Din! Najvišje osebnosti države so stale na peronu in čakale na prihod šaha. In šah sam je imel krasen kostum. Njegova visoka astrahanska čepica je bila okrašena z diamantom, vrednim več stotisoč frankov, in kumbi njegovega plašča so bili rubini. In njegov pas se je blestel v dragocenih kamnih, vrednih nad milijon frankov. Medtem ko izstopi danes šah v družbi bogatih Amerikancev in drugih denarnih magnatov v prvih hotelih Pariza, so dali Nassred-Din-u na razpolago burbonsko palačo in je spal v postelji cesarice Marije Luize.

Iz prosvetnega življenja.

— III. razstava kluba »Vesna«. Umetnostni klub »Vesna« v Ljubljani priredi 30. dec. t. l. svojo III. razstavo slik v dvorani mestne hranilnice v Celju. Zastopani bodo s svojimi deli: Bucik, Marčič, Podrekar, Forenta, S. Santel in Zupančeva.

Iz Maribora v Pariz.

S strahom se spominjam na isto pot, ki sem jo napravil leta 1919. Za vsak potni vizum je bilo treba čakati cele dneve, istotako se nastavlja za vizni listek, stati cele noči v vlaku in cele ure na zvezu; dalje prenašati in odpirati prtljago: sitnim kontrolnim organom. Danes ni več tako. Potni listi se sicer še zahtevajo in visoke takse tudi in ni predvideti, da bo to kmalu izginilo, kakor ne bo izginila želja po denarju, ki ga ta institucija donaja obilo, — nočem pa pri tem zamolčati dejstva, da mnoge države v medsebojnem prometu tega več nimajo — vendar je to že več ali manj zgolj materialno vprašanje, brez muk in čakanja i. dr. prejšnjih let. Francoski vizum velja eno leto in stane 150 Din; avstrijski 50 Din za 2 mesece, a more se ga dobiti tudi za dobo veljavnosti potnega lista; švicarski vizum za prehod in tridnevno bivanje pa je zastonj.

Revizija v Mariboru je že čisto prijetna in hitra in kmalu pohliti popoldanski brzovlak med vinorodnimi hribčki proti državni meji. Spilje! Vsiljujejo se mi spomini iz zadnjih let. Nekaj gospod mi poroče: kako so je mogli Slovenci odstopiti mursko železnico Avstriji, ko so jo vendar že imeli v svoji posesti! — Vstopijo kontrolni organi in vlak hiti naprej. Revizija mila, kakor v Mariboru, še odprl nsem prtljage. Vprašujejo le po tabaku in če rečeš, da

si strasten nekadilec, pa grede kar naprej, ali pa tudi ne. Od državne meje naprej kupim vizni listek v vlaku, držeč se načela, do katerega me je privlela izkušnja: kupi sosedno valuto v svoji državi, ne da se guliti od menjalnic na obmejnih postajah, vizni listek pa kupi vedno v valuti in državi, v kateri se voziš! Dobim vizni listek Spielfeld—Leoben 43.500 avstr. kron, brzovlak tretji razred seveda, ker ni četrtega. Pa jo sopiha vlak urno po Murški dolini naprej mimo nemškega Gradca gor na Gornje Štajersko, po avstrijskih tleh. Ta Avstrija! Po vsem nezmogljiva, vladati 50 milijonov, vodi prav izbornu usodo te zmanjšane države. Po vojni je imela prav po pravici pričakovati usodo Nemčije, da bo morala plačati, saj je bila njena politika bolj pruska kakor ona Nemčije, ali spoznala je pravočasno situacijo in začela tarnati, da ne more živeti, kaj šele plačati, in sosednje države so ji iz drugih razlogov v tej pesmi prav pridno sekundirale, tudi v svojo škodo. In svet je Avstriji verjel zato, ker ji je hotel verjeti, saj je vodila ta odločujoči svet Francija, čije ideal je še vedno ona Avstrija, ki se je borila zoper Nemčijo. Danes je seveda že vsakemu očito, da je ta druga Švica v zboljšani izdaji prav zmožna življenja. In Avstrijci so na svojo valuto že ponosni, pa tudi na svoje pravice, ki so jim jih zidali drugi narodi in čijih stroškov ti ne znajo zadostno reklamirati zase sedaj, ko je za

Ce se zanimате za dogodke onostran vaškega zvonika

in ste si svesti, da smo del živega telesa onstran Evrope, da živimo v mednarodnih zvezah, potem se gotovo ne boste ogrevali samo za večkrat precej kratkovidno domače cepljenje in neplodne prepire raznih lističev, temveč boste hoteli biti informirani tudi o vseh evropskih problemih.

JUTRANJE NOVOSTI

Prinašajo dan na dan izvirne dopise stalnih poročevalcev ne samo iz domovine, temveč tudi iz inozemstva. V kratkem času svojega obstoja so postale »Jutranje Novosti« najboljše informiran slovenski dnevnik o tu- in inostranskih dogodkih, o domačem in mednarodnem položaju.

O raznih aktualnih pravišnih vami ne več treba listati po tujih časopisih. »J. N.« prinašajo izvirne francoskih, angleških, italijanskih, grških itd. časnikov in revij, tako da so tudi oni, ki ne znajo tujih jezikov ali ki nimajo prilike čitati tujih listov, natančno informirani o mišljenju evropskega časa-pisja.

»Jutranje Novosti« so, kar je za čitatelje občinstvo izredno važno, slovenski dnevnik, ki stoji na najbolj trdnih nogah in je njegov obstanek popolnoma zagotovljen.

Kupite si parkrat »J. N.«, čitate in primerjajte. Svesti smo si, da jih boste potem gotovo naročili, kajti brez njih sploh ne boste mogli več shajati.

Proslava spomina Louis Legerja v Parizu

V soboto 15. dec. ob 17. uri se je vršilo na pariški univerzi pod okriljem Francosko-slovenskega združenja, čigar ustanovitelj in dolgoletni predsednik je g. L. Ranvier, advokat našega pariškega poslanstva, predavanje v proslavo spomina Louis Legerja. Predaval je profesor E. Haumont, ki je bil pred 43 leti Legerjev učenec o temi: »L'oeuvre Slave de Louis Leger«. Predavatelj je podal v kratkih obrihli sliki o delovanju učenjaka, ki je posvetil svoje življenje slavistiki, ne da bi imel pri tem spočetka izglede na kako karijero in ki je ustanovitelj slavističnih študij v Franciji sploh. Prepotoval je slovenske dežele in se iz političnih ozirrov pri tem izogibal Slovaški in ruski Poljski. Kmalu sta postala njegov seminar in njegovo stanovanje zavetišče v Parizu se nahajajočih Slovanov in Leger je smatral za eno svojih prvih nalog, blažiti oz. odstranjevati neslogo med njimi...

Pripomniti bi bilo, da je bila udeležba s strani Slovanov, zlasti mladine, kljub temu, da so bili pisмено vabljani, skrajno slaba — povsod ista malomarnost!

Po smrti Legerja in Dénisa je slavistika zopet slabo zastopana, ker ni strokovnjakov. Izgleda, da se bo ta položaj sedaj zboljšal s predvčerajšnjim objavljenim imenovanjem štrasburškega profesorja Marona, profesorjem na Collège de France.

— Podružnica uredništva in uprave našega lista v Mariboru posluje začasno, dokler se ne preseli v lasten lokal, v Frančiškanski ulici št. 14. Stranke se sprejemajo vsak delavnik od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Podružnica sprejema vse dopise, objave, naročila in inserate.

to čas, pač pa se zato Avstrijci prav pridno klatijo pri nas in stikajo za vsak kamen državnih poslopij ali pa podrti, da ga denejo v račun v potencirani zlati valuti. Posebno ponosni so na svoje šole, na katere se obrača mladina sosednih držav, na katere se pa obračajo sosednje države tudi same za razne strokovnjake (nedavno Rumunija!). Morala za nas: držimo in dvigajmo svoje šole! Spomini na bližnjo preteklost in na prizadete krivice so gotovo mnogo prispevali k postanku nove močne struje zlasti med inteligenco, ki oznanja bratstvo arijskih plemen, predvsem oziroma specijelno Slovanov in Germanov, in ki je naperjena izrecno proti židom, če ne istotako tudi proti Francozom. Sorodna jim je struja Hakenkreuzlerjev v Nemčiji. V Nemčijo nisem mogel, ker ni zveze s Francijo. Pripovedovali so mi, da je v Nemčiji vsega v izobilju, a stane po trikratno ceno v zlati valuti. Poleg tega luksusa in izobilja pa grozna mizerija in revščina in narod, ki je stal včeraj na čelu civilizacije, je danes obnemogel in leži teptan v bedi, žrtev — svojih lastnih židov. Kajti ne Francija in ne antanta, temveč lastni voditelji-židje so jo spravili na rob propada. Nemci so začeli igrati politiko Avstrije in kakor Avstriji svojčas verujejo mnogi danes tudi Nemčiji, a ne veruje jim Francija, ker jim noče verjeti, a vodili ste svet za nos obe, Avstrija in Nemčija, samo da se je eni posrečilo, drugi pa ne; seveda se ne

Tangerska konvencija

V torek popoldne je bila podpisana v Parizu tangerska konvencija. Pred njenim podpisom je bil predložen tekst konvencije poslanikom Severoameriških Zedinjenih držav, Belgije in Italije, ki so pri tem vprašanju zainteresirane. Konvencijo so podpisali zastopniki Francije in Anglije, dočim so jo podpisali zastopniki Španije samo s pridržkom.

Tangerska konvencija priznava suvereniteto tangerskemu sultanu. Sultan bo imenoval »Menduba«, ki bo upravljal zadeve muslimanskega in izraelskega prebivalstva. Sodstvo bo izvrševal mešan sodni dvor, v katerem bodo Španci, Anglieži in Francozi; sodbe se bodo izrekale v imenu sultana. Mednarodna zakonodajna korporacija bo sestavljena iz po 4 zastopnikov Francije in Španije, 3 Angležev, 2 Italijanov, 1 Belgijca, 1 Portugalca, 1 Holandca, 6 mohamedancev in 3 Židov. Sklepi te zakonodajne korporacije pa bodo podvrženi privoljenju posebnega kontrolnega odbora konzularnih zastopnikov. Zakonita valuta je marokanski frank, peseta pa ostane še nadalje v veljavi kot trgovski denar. — Konvencija velja 20 let.

Flasko Italije.

Zadnji dogodki v zunanji politiki so Italijo zadržali. Doletel jo je neuspeh, ki dokazuje, da Italija ni tako vsemogočna, kakor pripoveduje Mussolini svojim vernim liktorjem...

Fašisti skušajo z raznimi zunanjepolitimi avanturami odvrtiti pozornost ljudstva od notranje uprave, da se morejo vzdržati na vladi. Kot najvišji cilj svoje zunanje politike oznanjuje fašistovski vodje vzpostavitev nekdanjega slavnega rimskega imperija. Seveda to vročevrtnemu in lahkovernemu Italijanu silno prija, zlasti še zato, ker se v Italiji danes nihče ne zaveda, da je med starim Rimljanom, tudi onim pomehkuženim iz cesarske dobe, in pa med današnjim Italijanom taka razlika, kakor med muho in slonom. Muha pa je današnji Italijan...

Mussolini si na vso moč prizadeva, uresničiti italijanske težnje po vladi v Sredozemskem morju in po osvojitvi Afrike. Ugoden je za Italijo trenutok, ko bi se imelo razpravljati o tangerskem vprašanju. Tu je hotel Mussolini pokazati svetlo in Italiji, koliko velja njegovo ime. Toda nedanejo mu je izpodletelo.

Italija se je hotela že junja udeležiti v Londonu konferenci ekspertov. Ker ji je Francija izjavila, da se tam ne bo sklenilo ničesar definitivnega, je Italija rada ali nerada počakala do jeseni, ko se je sprožila misel tangerske konference v Parizu. Te se je hotela Italija udeležiti in je to sporočila še pred 27. oktobrom, ko bi se morala otvoriti tangerska konferenca v Parizu, francoski vladi, Francija pa je odklonila italijansko soudeležbo na tej konferenci in s tem povedala Mussoliniju in fašistovski Italiji, da naj ostane lepo doma in da naj se ne napluha, da se ne razpoči, kakor žaba v znani basni...

Afriško mesto Tanger imenujejo po pravici vrata v Afriko. Pred temi vrati je dobil italijanski imperijalizem zaslužen brco. Upajmo, da to ni edina niti zadnja in da jih bo sledilo še več, dokler se italijanski imperijalizem ne strezni.

Volitve v Indiji.

Indija je bila dolgo časa ena najbolj izkoriščenih pokrajin na svetu. Kljub neizmernemu bogastvu svoje domovine je tamkaj pomrlo sto in sto domaćinov radi lakote, dočim je Anglija bogatela na račun sestradanih in zatiranih Indijcev.

Razmere pa so se sčasoma spremenile. Odnosaj kolonij do Anglije so se spreminjali, dokler niso dosegli današnje oblike. V Indiji je obstajala že od nekdaj močna struja, ki je težila po čim večji nezavisnosti od Anglije. Kakor kažejo izidi volitev, ki so se vršile pred nekaj dnevi v Indiji, se je ta struja močno okrepila. Iz teh volitev je namreč izšla stranka, ki zahteva samoupravo Indije, zelo ojačena. Dastravno skušajo listi zmanjšati pomen tega ojačenja avtonomične ghandis-stranke, češ da ne pomeni volilni rezultat nobene nevarnosti za spremembo indijske ustave, vendar se ne da tajiti dejstvo, da je postala sedanja uprava zelo težkočena radi tega, ker so volitve vrle množico lokalnih zastopnikov. V nekaterih angleških krogih menijo, da bo zahtevala zmagovalna stranka za Indijo status popolne dominionske države, kar pa bi angleško-indijska vlada odklonila,

Demokratski nacionalizem.

Tajništvo Nar. soc. strokovne Zveze v Ljubljani nam je poslalo sledeči dopis, ki ga radevolje priobčujemo:

V večeršnjem »Jutru« se je oglasil g. dr. Ernest Kalan, zastopnik Nemcev iz Polzele, in se skuša nekako oprati, kar se mu pa ni posrečilo. Ker apelira na javnost, naj sama razsodi, ako je pokazal nerazumevanje nacionalnih dolžnosti, moramo o zadevi spregovoriti par objektivnih besed.

Predvsem moramo poudariti, da sta Artinik in Počajt bila odpuščena le na pritisk dosednjega Nemcev inž. Laccot-a in paznika Pos-a, ki nista naša državljana, ne razumeta ni besedice kakega slovenskega jezika in sta v osnovanju narodno-socialne strokovne organizacije videla svojo past. Odpuščena delavca nista nastopila sodne poti, ker sta se obrnila na svojo strokovno organizacijo, ki je podzvela vse tozadevne korake v njuno zaščito. Mi ponovno vztrajamo na trditvi, da je uradna preiskava, ki jo je izvršilo celjsko okrajno glavarstvo, jasno dokazala, da sta oba odpuščena bila neupravičeno odpuščena. To trditev lahko podkrepimo tudi s pismom, ki ga je mariborska inspekcija dela v predmetu poslala poslanemu strokovnemu tajništvu. Jasno je torej, da sta oba žrtvi priseljenih Nemcev. Kako stoji stvar med njim in Orjuno, nam ni znano in bo to vedela razjasniti g. doktorju Orjuna sama. Mi h koncu pribijemo še to, da oba odpuščena nista mogla kršiti tovarniškega reda in discipline, ker tovarniškega reda do dneva incidenta ni poznal noben delavec in tudi discipline nista mogla kršiti, ker pač ne gre, da bo samostojni izprašani strojnik Artinik poslušal tehnična navodila paznika, ki nima nikake kvalifikacije in je kot Nemec čez noč postal obratovodja zato, da je lažje bilo utemeljiti neupravičen odpust slovenskih delavcev. Tudi v drugem slučaju je ista uradna preiskava jasno dokazala, da Počajt v službi ni spal. Če bi g. dr. Kalan hotel biti res objektivni, bi si moral poskušati akte preiskave in tam bi videl, da-li je pri odpustu imenovane dvojice igral vlogo nacionalni moment ali ne. Mi trdimo, da je! Pritrjujemo g. doktorju, da so malone vsi delavci tovarne domačin slovenske narodnosti, on nam bo pa moral pritrditi, da gospodujejo nad temi delavci samo Nemci, ki so skrajno nepriljubljeni med delavstvom in so delavstvo spravili v tak strah, da se sploh boje svoje narodne strokovne organizacije, ker nimajo garancije, da ne bodo jutri brez kruha, tako kakor bi bili v bivši Avstriji.

O nacionalizmu pa ima g. dr. Kalan itak še svoje posebno mnenje, ker smo informirani, da Nemcem na lubo korespondenca z nacionaliziranim podjetjem — nemško, akoravno sprejema on slovenske odn. hrvaške dopise. — Tajništvo Nar. soc. strok. Zveze v Ljubljani.

Obnovev trg. odnosov med Francijo in Rusijo.

V soboto 15. dec. je priredilo združenje francoskih trgovcev in industrijalcev v Parizu ob navzočnosti boljševiških zastopnikov ob pol 9. uri zvečer javno zborovanje, na katerem so obravnavali vprašanje: »Eventuelna obnovitev trgovinskih odnosov z Rusijo.« Pro-govorniki, med njimi predvsem glavni referent grof L. Gueydon, so povdarjali, da so investirali Nemci, Anglieži in Amerikanci po vojni ogromne kapitale v Rusiji in si tako osvojili tamošnji trg, medtem ko drže Francozi roke križem in žalujejo za izgubljenimi zlatimi milijardi;

Proti-govorniki, med njimi po večini poslanci, pa so povdarjali, da so navedena dejstva sicer povsem točna, da pa so izkušnje Nemcev, Angliežev in Amerikancev z verolomnimi boljševiki skrajno slabe, da morejo torej po njih zgledu francoski interesi sklepati kot privatniki na svoj lasten riziko te avanturistične kupčije, za očiteljno Francijo pa, ki hoče podpirati vsako dobičkanosno varno akcijo in ki mora varovati celokupne interese in iti povsem varno pot.

valuto vedno nekoliko dražje, vendar pa v Švici dokaj dražje. Naj navedem nekaj primerov: V dobri pripristi meščanski gostilni stane juha 0.70—0.80 cent., telečja, goveja ali pa svinjska pečenka 3—4 franke, par »frankfurtarc« z zeljem 1.60; prikuha 0.60—1 fr.; omleta 2 fr.; kruh s šunko 1 fr.; zajčji hrbet 4.50 fr. itd. S polnočno vlakom sem se odpeljal v Pariz. Vožnja Basel—Pariz 46.60 franc. fr. Francozski tretji razred pri brzovlakih ima mehke sedeže, skoraj kakor pri nas drugi razred. Imel sem dovolj prostora, ležišče mehko, zunaj tema, ugasnil sem električno žarnico in — zaspal. Vzbudil sem se malo pred Parizom. Vlak je drvel kakor francoski brzovlak sploh z neznošno brzino. Umil sem se — bila je voda v umivalniku in — tout le monde descend, je klical sprevednik, ki ga celo pot nisem videl — ne kakor pri nas, ko imaš iz Maribora do Ljubljane cel ducat sprevednikov in revizorjev. Pač pa je kontrola pri izhodu dokaj natančna. Bilo je ob 7. uri zjutraj. Nenavdno gost meglja je ležala nad mestom niti 100 korakov daleč se ni videlo. Šel sem v kavarno, kjer sem slišal tarnati: la vie chère — draginja, in jo tudi sam takoj občutil: čašica kave s kruhom 1.75 fr. Bil sem sit, plačal in šel naprej v to morje življenja...

Dr. —n.

Podpirajte Jugoslovensko Matico.

Dnevne novosti.

— **Imenovanje gerenta.** Pokrajinska uprava je razpustila občinski zastop v Vratim v rhu vsled njegove delanemožnosti in je imenovala gerentom posestnika Ivana Gregorica iz Vratje vasi.

— **Oblast velikih županov v prosvetnih vprašanjih.** Na zahtevo prosvetnega ministrstva je sklenil ministrski svet, da prosvetni zavodi in njihovi nastavitelji niso podložni v prosvetnih vprašanjih velikim županom, ampak direktno prosvetnemu ministrstvu. V materijelnih vprašanjih, ki se tičejo vzdrževanja šol, je dovoljena intervencija velikih županov.

— **Angloška in ameriška polvala našemu Rdečemu križu.** Angloški, kanadski in Rdeči križ Zedinjenih držav so poslali upravi našega Rdečega križa v Beograd pismo zahvalo za pomoč, ki jo je nudil naš Rdeči križ Japoncem ob priliki zadnje potresne katastrofe, dalje gladojočim v Rusiji in bolgarskim beguncem.

— **Dijaški dom za hercegovske dijakke v Beogradu.** V Beogradu se je sestavil zadnje dni poseben odbor, kolega naloga je, da ustanovi dom za ubožne hercegovske dijakke, ki študirajo na beograjskih učnih zavodih. Predsednik tega odbora je minister ver dr. Vojislav Janjić, ostali člani odbora pa so večinom narodni poslanci iz Hercegovine in Srbije.

— **Nepričakovani silni razvoj aeronaavike** nujno poziva vse narode in države, da ji posvetijo vso pozornost, če nečajo zastati v kulturi, gospodarstvu in obrambi. Priča smo veliki mednarodni tekmi v tej najpomembnejši panogi moderne tehnike, ki se je razvila zadnjih 15 let pri narodih najvišje civilizacije sveta. Naj naša s krvjo in neskončnimi žrtvami rojena domovina zaostaja za te tekmi? Zbrali smo se prijatelji aeronavike, da to velepomembno panogo modernega razvoja razširimo in zanesemo med najširše plasti našega naroda. Sklenili smo v te svrhe ustanoviti v Ljubljani Aeroklub kot odsek že obstoječega aerokluba v Beogradu. Ker smo prepričani, da bo vsak znal ceniti važnost aeronavike, vabimo vse, da posetite danes 21. t. m. propagandni shod v svrhu ustanovitve Aerokluba, ki se vrši v veliki dvorani Mestnega doma ob 8. uri zvečer, ter polnoštevno pristopite osnivačnemu se klubu. — Pripravljavljni odbor.

— **Nov dnevnik v Ljubljani.** »Kmetijski list« poroča, da prične izhajati v Ljubljani z novim letom nov dnevnik, o katerem pravi, da bo neodvisen in da bo prilazen SKS. Istočasno napoveduje bojko »Jutru«, »Slovenca«, »Slov. Naroda«, »Jutranjim Novostim« itd.

— **Gremli trgovcev v Celju naznanja,** da ostanejo trgovine v nedeljo dne 23. t. m. radi božičnih praznikov čeli dan odprte.

— **Nakazniški promet med našo kraljevino in Zedinjenimi državami Severne Amerike.** I. Poštna hranilnica v Beogradu bo posredovala od 1. januarja 1924 nakazniški promet med našo kraljevino in Zedinjenimi državami Severne Amerike. II. Potrebni vplačilni listi (pošnice) za ta nakazniški promet se dobivajo pri vsaki pošti (po 50 par). Kdor želi poslati denar v Zedinjene države, mora izpolniti opremo (sprovodno) pismo, ki je natisnjeno na drugi strani srednjega dela vplačilnega lista, in sicer mora tam napisati: 1. Natančen naslov prejemnika, bivališče, zadnjo pošto, 2. Znesek nakaznice in sicer a) kadar želi nakaziti dolarje, mora zapisati znesek v dolarjih, razen tega pa označiti znesek tudi v dinarjih, ki ga polaga za nakup dolarjev in za nakazniško pristojbino. Pristojbina je 10 Din za vsakihih začetih 1000 Din; b) ako pa želi pošiljatelj poslati dinarje in ne napiše zneska, ki naj se izplača v Ameriki, tudi v dolarjih, mora zapisati položeni znesek za nakaznico in za pristojbino v dinarjih. Z eno nakaznico se sme poslati največ 100 dolarjev. Kdor želi poslati več, mora imeti zato dovoljenje generalnega inspektorata ministrstva za finance. 3. Dan plačila in pošiljatelj podpis. Ako ima pošiljatelj svoj čekovni račun pri poštni hranilnici v Beogradu, naj odredi izplačilo dolarjev z izplačilnim nalogom v breme svojega čekovnega računa. V tem primeru mora izpolniti nalog za izplačilo iz svojega čekovnega računa po prejšnji točki 2. ali v dolarjih ali pa v dinarjih. Imetniki čekovnih računov pri čekovnih zavodih morajo izpolniti vplačilni list za nakazniški promet z Zedinjenimi ameriškiimi državami in izdati nalog za izplačilo iz svojega čekovnega računa v skupnem znesku v dinarjih. Sprodnjo stran vplačilnega lista izpolni pošiljatelj tako kakor vsak drug vplačilni list v čekovnem prometu in označi skupni znesek tako kakor je vpisan na spremnem pismu (na drugi strani). III. Nakaznice iz Zedinjenih ameriških držav za našo državo bodo napravljene v dolarjih in centih. Vse ameriške pošte bodo pošiljale nakaznice za našo državo pošti New York, ki jih bo shranjevala, poštni hranilnici v Beogradu pa pošiljala natančen seznam (listo), v katerem bodo podatki vseh teh nakaznic, priložena pa mu bo deviza v dolarjih za kritje skupnega zneska vseh nakaznic, kar jih bo vpisanih v tem seznamu. Kdo dobi poštne hranilnice v Beogradu seznano nakaznic in devizo, vnovič devizo pri Narodni banki po dnevnem tečaju, preračuni vse dolarske zneske po tem tečaju v dinarje in pošlje denar s čekovnimi nakaznicami naslovnikom. Na teh nakaznicah bo označen poleg zneska v dinarjih tudi znesek, ki je bil vplačan v dolarjih. IV. Vplačilni listi za Ameriko so namenjeni v prvi vrsti potrebam naših izseljencev in njih družin. Naši ljudje, kateri imajo v Zedinjenih ameriških državah sorodnike, naj jih v svojem lastnem interesu opozore, da jim pošljejo odsele vsak denar po poštni nakaznici in nikakor ne več v pismu, kakor je bilo doslej v navadi.

— **Nova lekarna v Zagorju.** Ministrstvo za narodno zdravje je izdalo odlok, s katerim je podelilo koncesijo za ustanovitev in obratovanje nove javne lekarne v Zagorju ob Savi.

— **Razpis nadučiteljske službe.** Na dvorazredni osnovni šoli v Koprivnici je razpisana nadučiteljska služba s prostim stanovanjem v stalno namestitve. Prošnje opremljene s potrebnimi dokumenti naj se vložijo najkasneje do 5. januarja 1924.

— **Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo** prinaša v svoji 113. številki z dne 19. decembra t. l. novi zakon o takсах in pristojbinah in med drugimi oglašja tudi razglas o pošto-nakazniškem prometu z Združenimi državami Severne Amerike.

— **Preiskava o železniški nesreči pri Sremških Čakovcih.** Komisija, ki je preiskala vzroke železniške nesreče pri Sremških Čakovcih, je ugotovila, da je povzročil to nezgodno postajenačelnik M. Nedel-

ković, katerega so zaprti in izročili sodišču. Železnica je oškodovana za 500 tisoč dinarjev.

— **Razpisane velike nagrade na glave črnogorskih razbojnikov.** Iz Nikšića poročajo, da je ministrstvo notranjih del razpisalo večje nagrade na glave znanih črnogorskih roparjev. Na glave roparskih voditeljev Raspopovića, Nikčevića in Basovića so razpisane nagrade po 100.000 Din, na več njihovih sokrivcev pa so razpisane nagrade po 30.000 Din.

— **Rimska vlada in prilike v osvobodilnih pokrajinah.** Ko so se nemške matere iz Gornjega Posidžja mudile v Rimu in protestirale proti zatiranju drugorodcev, so bili gospodje na najvišjih vladnih mestih zelo začudeni, ker niso vedeli, da se z novimi podaniki kraljevine Italije tako grdo in strogo postopa. Zaprošili so deputacijo, naj poskrbi za kolikor mogoče hitro poročilo, v katerih krajih še niso otvorene šole in kje in koliko je učiteljev, ki so se udeležili natečaja, potem pa bili vrženi na cesto. Kot se iz vsega vidi, delajo razni prefekti in drugi njih podobni možje kar na lastno pest, ali pa so funkcionarji bili dobro poučeni o razmerah, pa so s tem zaviljanjem le matere zlepa hoteli odpraviti.

— **Simon Gregorčičeva knjižnica na Vidovdanski cesti** pošlje vsak turek in petek od 5. do 7. ure zvečer, ter ob nedeljah od 10. do 12. ure popoldne. To nedeljo posluje knjižnica izjemoma tudi popoldan od 1. do 4. ure popoldne, da bo mogoče tako vsakteremu nabaviti si pravočasno za božične praznike potrebno čtivo. Na novo vstopivši člani plačajo 3 Din vstopnine. Nabavili smo 760 novih lepih slovenskih knjig. Pričnemo jih izposojati za praznike. Vesel Božič želimo vsem našim čitateljem. Zdravo! — Knjižničar.

— **Ukroden kovčeg.** Iz veže Količaja na Gosposvetski cesti je bil ukraden stavebeniku Viljemu Kraimerju, Cesta na Gor. železnico, siv kovčeg iz ponarejenega usnja, katerega je pozabil v veži. V kovčegu je imel srajce, rjuhe, podglavnike, brisače, robce in spodnje hlače, v skupni vrednosti 2500 Din.

— **Čezavo je kolo.** Dne 6. decembra je prišel v Mavčice v gostilno Franja Toni neznan potnik, okoli 40 let star, majhen človek, delavno obleden. Prišel je s seboj kolo in ga ponudil gostilničarju na prodaj. Gostilničarju se je zdel moč sumljiv in rekel je, da kupi kolo, če mu izkaže, odkod ga ima. Ko je odšel Toni po orožnika, se je neznanec zbal, pustil je kolo v gostilni in zbežal. Kolo je še dobro ohranljeno in ima na plošči napis »Kottinigg Graze« tov. št. 126.485, zadnji plašč skor nov z napisom »Matzeler Prima Extra«. Kolo se nahaja na orožniški postaji v Smidencu, kjer naj se lastnik zgleda.

— **V Smarčju** je bila ukradena hlapcu Zupancu Pongracu skoro nova sivkasta obleka, vredna 1200 Din.

— **V Črnomlju** sta bila ukradena županu Janku Strugarju dva konjska komata, vredna 2800 Din. Tatvine sta sumljiva dva potepuha, ki sta se klatila takrat po okolici.

— **V Braslovcah** je bil izvršen predrzen vlom, pri katerem je bilo pokradeno več ženske obleke in perila, dalje 5 kg zabele, hranilna knjižica obč. hranilnice Polensek na ime Marija in Ana Vinkovič z vloz 75 Din, kupna pogodba iz l. 1888., zemljiška pola in zav. knjižica »Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani«. Skupna škoda znaša do 2000 Din.

— **V Radovljici** je ukradel pekovski pomočnik Momočič Gavrilović iz Pančeva svojemu službovalcu, pekovskemu mojstru Presterlu, več perila in čevljev in je neznano kam pobegnil.

— **V Zgornjih Gorah** na Gorenjskem je bilo vioniljeno pri posestniku Jakobu Ambrožiču. Tat mu je odnesel novo obleko, nekaj perila in rjuho iz domačega blaga, v skupni vrednosti 2800 Din.

— **Nesreče pri delu.** V bolnišnici v Slovenjem gradu so prepeljali delavca Julija Vrusnika. Padla mu je pri delu v gozdu na glavo skala in ga smrtno nevarno poškodovala. — Poslovodja tvrdke Svaty Maribor, Knut Talman, je padel na stopnicah tako nerodno, da si je zlomil levo nogo v stopalu. — V tovarni za kopita Winkla v Sevnici je padel delavcu Janezu Kralju hlood na desno nogo in mu je zmečkal in zlomil.

— **V tovarni za čevlje »Peko«** v Trzinu je padel vrtnarju Jožetu Bračko sod na desno nogo in mu je zdobil v skočnem sklepu. — Pri gradnji železnice v Dokleševju v Prekmurju je prišel delavec Anton Martinec med dva industrijska vozčka, ki sta mu zdobila kost v levem bedru. — Pri elektro-instalacijskem podjetju Kregar in Fajdiga v Kamniku si je zmečkal delavec Andrej Vrhovnik desno roko. — V tovarni »Titane« v Kamniku se je opek delavec Janez Uršič po obeh rokah z vrelini salmijakom. — V apneniku »Čelje« v Zagradu je odletel delavcu Ivanu Doberšku v obraz kamen in ga težko poškodoval. — V tovarni »Westen« v Celju si je poškodoval delavec Anton Dvornik pri stiskalnem stroju desno roko. — V kemični tovarni v Soštanju je padel delavec I. Novak pod kolo vozčka, ki mu je zdobil desno golen.

— **Ravno tam** se je težko opek ključavničar Fran Milnar na desni roki. — Na Auerpergovl žagi v Podturjaku se je poškodoval žagar Franc Šuštaršič tako težko, da so ga morali prepešati v ljubljansko bolnišnico. — V petlarni v Strišču pri Ptuju si je petlarski učenec Josip Renko obrezal na krožni žagi vse prste na levi roki. — V papirnici v Vevčah je pograbil rotacijski stroj delavca Rudolfa Zagaria in mu tako zmečkal desno roko, da so ga morali prepešati v ljubljansko bolnišnico. — Pri gradbenem podjetju G. Tönnies v Ljubljani sta se opekla po rokah delavca Florjan Medved in Valentin Kramar tako močno, da so ju morali oddati v bolnišnico.

— **Celjske novosti.** Kratka svoboda. Zadnja poročna obravnava v Celju je obravnavala slučaj Grünwald in tovarišev. Prejeli so nizko kazen, tako da so jo odseleli že s preiskovalnim zaporom in so bili takoj izpuščeni iz zapora. Carlska oblast pa je v Zagrebu zopet ukazala aretirati Izaka Levi, Izaka Baruha, Rafaela Finci ter Izaka Finci. Sedeli bodo tako dolgo, dokler ne bo proti njim končano postopanje carlske oblasti radi tihotapstva monopolnega blaga. — Vlomiti so poskušali v eni zadnjih noči neznani zlikovci v hotel »Union«. Odnesti pa niso mogli ničesar, ker so bili od nekega domačega uslužbenca pravočasno preopedeni. — Grda razvada. Razni pobalini imajo navado, da čakajo po zidovju mestnih hiš razne neslanosti in grdobije. Take brezobrazne je treba brez pardona, ako se jih zasači, izročiti policiji, ali pa njih imena javiti šolskim ravnateljstvom. — Evan-

geljska božičnica se vrši prihodnjo nedeljo ob 4. uri v evangelijski cerkvi na otoku. Obojardovani bodo razni ubožni otroci obeh veroizpovedi. — **Božični smrek** in hoi je že dovolj dobiti na celjskem trgu. Cena jim je od 5 Din dalje po velikosti. — Ceste v celjski okolici so v sedanjem času tako blatne in razruvane, da to onim, ki imajo skrbeti za red in snago cest v okolici nikakor ni v čast. Vzrok temu je ta, ker se ceste že bogve kdaj niso temeljito nasule z gramozom. — Na celjskem električnem omrežju se vrše sedaj preuredbe za pomožje električnega toka.

— **Mariborske novosti.** Mariborske brivnice bodo v smislu sklepa Zadruga brivcev v nedeljo 23. t. m. in na božični dan 25. t. m. odprte do popoldne. — Radi tatvine bakrenih cevi v delavnicah južne železnice v Mariboru pred kratkim na širi mesece ječe obsojeni delovodja Alfonz Braunitzer iz Studencev se je zopet pojavil v delavnici, kjer je nastopil svojo službo. Njegov povratek je narodne železnice kar neprijetno dirnil. — V petek 28. t. m. ob 7. uri zvečer se vrši XIII. redna seja mestnega občinskega sveta z dnevnim redom: poročila predsedstva, predlogi in vprašanja, poročila odsekov in interpelacije.

— **Zadnji dnevi pred Božičem.** Mnogo skrbi imamo zlasti sedaj, ko potekajo zadnji dnevi pred božičnimi prazniki. Dnevno nam prihajajo prošnje naših članov in sopoltnov, ki se zatekajo pod okrilje društva matere in jo prosijo ne samo varstva, ampak tudi podpore zlasti za božične praznike. Toda društvo jim ne more ugoditi, ker nima sredstev. Vseled tega se tem potom obračamo do dobrih usmiljenih src, da bi nam oni odvzeli našo veliko skrb s tem, da položijo kakršnokoli dar slepm na oltar. Milodare sprejema pisarna Podpornega društva slepih, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12, I. nadst.

— **Potujoče občinstvo** se v lastnem interesu opozarja, da se poslužuje predpoda je železniških vozovnic, katere se dobe pri Tourist-Officeu v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 8, med poslovnimi urami, na zahtevo tudi za tri dni naprej, brez vsakega doplačila in brez preriivanja in čakanja, kot je to običajno pri kolodvorskih blagajnah. V Zagrebu, Sarajevu, Beogradu in Splitu poslujejo biljetarice pri otondih Tourist-Officeih. — Opozarjamo na današnji inserat »Putnika«.

— **Obsojena špijka.** V Novem Sadu se je vršila te dni sodniška razprava proti Rozaliji Horvat, ki je bila obtožena, da je vzdrževala špijsko zvezo med Novim Sadom in Segedinom. Kadar se je nahajala v Novem Sadu, je stanovala pri nekem Jovanu Vinčiku, ki je vsakokrat kot znamenje, da je ona v hiši, zunaj na vidnem mestu izobesil črko »L«. Horvatova je bila obsojena na 4 leta težke ječe, Vinčik pa na 6 mesecev zapora.

— **Tihotapstvo s srebrnimi kronami.** V Novem Sadu so obnejni varnostni organi prijeli neko Karolino Kodovoli iz Zente, ki je hotela na Madžarsko iztihotapiti 3800 srebrnih kron. Nedavno so aretirali tudi njenega moža, ki je hotel tudi na Madžarsko iztihotapiti 3 kg zlata. Mož so zaprli, a zdaj mu je sedla še njegova zvesta zakonska polovica.

Dopisi.

— **Iz Trbovelj.** Dne 14. t. m. ob 4. uri popoldne se je v Trbovljah vršil shod, katerega sta sklicala Stefanovič in Miha Koren. Na shod, ki se je vršil v dvorani gostilne Forte, je prišlo zelo malo ljudi. Najprvo je govoril E. Stefanovič, katerega so ljudje še pustili govoriti, dasi tudi ni bilo mirno. Ko pa je nastopil Koren, so pa začeli udeleženci živčati in vpiti: golju! lažnivec in podobno, tako da govmnik nikakor ni mogel govoriti, in ko je to uvidel, je odstopil. Govoriti je hotel tudi pristad demokratske stranke Miloš Rozin. Ko je pa pričel, so pričeli udeleženci vpiti: br, br, br, br — auto bi rad prodal občini, aha! In tako je šlo dalje, dokler ni utihnil. Kako je občestvo govorniki kleparski mojster, po sestnik, solastnik raznih podjetij prišel v Stefanovič-Korenovo družbo, se vsakemu čudno zdi. Shod se je torej vršil brez uspeha ter izgleda, da Stefanovič in Koren in drug ne bodeja dosti nalovila zgubljenih ovčic komunistične črede. Pričakujemo, da nam g. Koren v kratkem poda ponovno izjavo v »Jutranjih Novostih«, da nima nikake zveze s Stefanovičem.

— **Odkrita družba tihotapcev in ponarejevalcev.** Mariborski policiji se je posrečilo razkriti izborno organizirano tihotapsko družbo, ki ima svoj sedež v inozemstvu in je povzročila naši državi več milijonov dinarjev škode. Preiskava je jako otežkočena, ker so bili člani tihotapske družbe izredno oprezní in se niti med seboj niso poznali po pravih imenih. Niti tihotapske organizacije vodijo v razna mesta, tako v Gradec, St. Ilj, Maribor, Varaždin in Zagreb, kjer je bilo povsod že nekaj oseb aretiranih. Ugotovilo se je, da je bilo letos spomladaj izročenih neki graški knjigovodnici 100.000 monopolnih pasic naše države v razrezanje, kasneje pa še 80.000. V zvezi s tem je bila dne 26. oktobra t. l. prijeta v Gradcu neka Terezija Hubmann, kateri se je dokazalo, da je v stikih s ponarejevalci endinarskih novčanic in monopolnih pasic. Aretirana se je izgovarjala, da ne pozna nikogar po imenu, vendar pa je omenila, da je družba ponarejevalcev in tihotapcev v zvezi z nekim jugoslovanskim orožnikom, Dobnikom, v St. Ilju. Dognalo se je nadalje, da je dozevnil Dobnik, bivši komandir orožniške postaje v St. Ilju, sedaj upokojeni orožniški narednik Jože Vrabl, ki ima svoje stanovanje tik ob meji in se za prekoračenje meje poslužuje pravice dvovalstnosti. V trenutku, ko je bil prijet, so našli pri njem 1686 monopolnih pasic. Nekemu drugemu moškemu, ki je bil tedaj v njegovi družbi, se je posrečilo pobegniti. Njegove izpovedbe so stvar nekoliko razčistile. V Gradcu je bilo vseled tega aretiranih šest oseb, nadalje v Mariboru nadsprednik južne železnice Ivan Puch, pri katerem so našli nekaj vtihtapljenega saharina in cigaretnega papirja. Puch zanika vsako zvezo z družbo tihotapcev. V Varaždinu je bil prijet židovski trgovec Gold, ki je bil označen kot dober odjemalec igralnih kart, in končno v Zagrebu trgovec Tomljenović v Trenkovli ulici in trgovski potnik Pick. Preiskava se z vso vneom nadaljuje in je pričakovati še presenečenja.

Sport in turistika.

— **Smučski tečaji** (skikurzi). JZSS priredi v letošnji zimski sezoni v Bohinjski Bistrici dva redna smučska tečaja za novince, gospode in dame ter deco od 10. leta dalje. Prvi tečaj bo trajal od 30. decembra t. l. do 6. januarja 1924, drugi mu sledi od 6. do 14. januarja 1924. Absolventi prvega tečaja se lahko izpopolnjujejo tudi v drugem tečaju. Tečaje (kombinirana alpin. norveška smučska tehnika) bo vodil gosp. Rud. Badjura. Pristopnina znaša 50 Din. JZSS si pridržuje pravico, tečaje odpovedati, ako se ne bi priglasilo dovolj udeležencev, istotako tudi tečaje pristaviti v drug kraj ali preložiti na drug termin, o čemer bi se interese pravočasno obvestilo. Da se čimprej vse pripravi za udeležence, prosimo vse zainteresirane, da se nemudoma prijavijo. Vsa pojasnila daje in sprejema prijava: Jugosloven. zimsko-sportni savez, Ljubljana, tvrška Gorec, Kreditna banka.

— **Občni zbor S. K. Ilirije.** Snoči se je vršil v restavracijskih prostorih Narodnega doma redni občni zbor S. K. Ilirije. Občnega zbora se je udeležilo veliko številno članstva in tudi zastopniki mnogih ljubljanskih klubov, ki so klubu častitali na letos doseženih uspehih. Natančnejše podatke o tel. skupščini se prinesemo.

— **Klub kolesarjev in motociklistov** »Ilirija« v Ljubljani priredi v soboto ob 20. uri družabni večer v salonu restavracije pri Lozarju, Sv. Jakoba trg, kjer se naknadno razdele zaostala darila. Pozivljajo se vsi člani, kateri imajo ista dobiti, da se sigurno odzovejo, ker se na poznejše reklamacije ne bo absolutno več oziralo. Vabijo se tudi vsi prijatelji kolesarskega sporta.

— **Nogometna tekma v Beogradu.** V sredo je bila nogometna tekma med moravsko-ostavsko »Slavijo« in med beograjskim »Sportnim klubom«, ki se je končala z uspehom 1 : 6 v korist Beograščanov. Včeraj se je vršila tekma med beograjsko »Jugoslavijo« in med »Slavijo«.

— **Splitški Hajduk v Afriki.** J. S. K. Hajduk se je podal te dni na turnejo v francosko severno Afriko in je s tem kot prvi jugoslovanski klub prekoratil meje Evrope, da domese naše tme tam, kjer se ga do sedaj pač redko čuje. Na povratku iz Algirja, bo nastopil Hajduk najbrže tudi v Španiji, in sicer v slučaju, da uspejo t. z. zavedna pogajanja v Sevilji, Valenciji in Palmi. Nadalje igra Hajduk na svojem povratku v Franciji, in sicer v Montpelierru, Marseillu in Nizzu in slednjič v Italiji v Genovi, Anconu, Rimu, Milanu in Trstu. Upamo, da bo Hajduk, eden naših vodilnih klubov, na tej svoji turneji popolnoma uspel ter se vrnil domov kot zmagovallec ter s tem tudi doprinesel mnogo k slovesu jugoslovanskega sporta.

— **Zanimivosti iz praške Slavije.** Slavija je absolutirala v letu 1923 do današnjega dne 64 tekem ter dosegla skupen score 298 : 76 v svojo korist. Računano povprečno je dobila vsako tekmo s 4 : 1. Od teh je odigrala 19 tekem izven Prage, 9 tekem pa v inozemstvu. V 15. veridiciranih prvenstvenih tekмах (2 sta bili anulirani in na novo igrani), je dosegla Slavija 25 točk; v teh tekmah je dosegel Stapl 30, Čapek 22 in Vanik 14 golov. Poleg teh tekem je odigrala še 4 pokalne tekme, ostalih 45 tekem je bilo prijateljskih. Na Dunaju in v Carigradu je nastopila po 4 krat ter odločila vse tekme v svojo korist. Omembe vredne so zmage nad dunajskim Rapidom 6 : 0 in 5 : 1. V moštvu Slavije je nastopil največkrat Vanik, in sicer v 56 tekmah, kateremu sledi Plodr s 54, Kužel in Čapek s 53, Nylt 51, Čapek 49, Seifert 45 itd. Najboljši strelac v moštvu je bil letos Stapl, ki je dosegel 96 golov; Čapek 64, Vanik kot srednji napadalec 62. Daleč zadaj sledijo ostali n. pr. Kratochvil 17, Soltyš 14, Silny 9, Burger 5 itd.

— **Dunajska Vienna igra za božične praznike** v Carihu, a od tam nadaljuje svojo turnejo v Francijo, kjer nastopi na Novo leto v Parizu proti francoskemu prvaku Red Star klubu. Tel tekmi pripisujejo avstrijski in francoski sportni krogi veliko važnost, ker je l. First Vienna Footballklub prvi avstrijski klub, ki je stopil po vojni zopet v prijateljske stike s francoskimi klubi ter je upati, da se sedaj obnovijo stari medsebojni prijateljski stiki v polnem obsegu. Red Star igra revanžno tekmo z Vienno meseca maja p. l. na Dunaju.

Ljubljanska porota.

ZANIMIV SLUČAJ — UBOJA?

Včeraj se je vršila izredno zanimiva poročna obravnava. Kot obtoženeц je stopil pred ljubljanske sodnike 71letni starček, užlikar, Jože Lončar iz Črknjci. Starček je bil obtožen — hudodelstva uboja. — Obtožnica ga dolži, da je dne 26. novembra popopal pri Al. Sajovcu v Črknjci. Ko je odhajal, mu je dala Sajovičeva žena, ki je njegova svakinja, hleb kruha. In ta hlebec je bil tisti, ki je spravil 71letnega starca pred poroto. Na poti od Sajovca je šel starček, že malo vinen, s hlebcom pod pazduho mimo Šerkove gostilne. Tam sta bila 23letni France Kebe in pa 22letni Anton Svigelj. Žrtve tega nesrečnega dogodka. Svigelj je poklical veselega starčka v gostilno, ponudil mu je vina, in kor vina ni maral, mu je kupil žganja. Prvi iz gostilne je šel Svigelj in je nesel starčku njegov hlebec domov. Ko sta prišla stari Lončar in Kebe za njim, mu je Svigelj v šali nagajal, da ima kruh že doma. Začela sta se prerivati in med tem prerivanjem je obtoženeц po obtožnici potegnil oster tenak nožiček, in sunil Svigelja v prsa. Svigelj je šel takoj po sunku iz hiše, padel je par korakov od vežnih vrat, odkoder so ga spravili domov, kjer je čez dva dni umrl.

Obtoženeц, ki je užlikar in na dobrem glasu, v vseh družbah jako priljubljen, šaljivec in dovrovileček, ki se ni bil kljub visoki starosti še nikdar kaznovan, se zagovarja, da je bil takrat res zelo pijan. Spominja se poteka delani le posameznosti, zveze pa ne ve. Spomni pa se, da je vzel nožiček za rezanje tobaka za čik. V pijanosti je mislil, da reže klobaso, v resnici pa ni ničesar rezal. In Svigelj, ki je bil tudi starcu podoben hudomušnež, se je starcu smejal in mu nagajal. Jezilo je to starca in odriival je Svigelja od sebe. Pri tem ga je zadel z nožičem v prsa. Mož trdi, da se ni zavedal takrat, ko je odriival Svigelja, da ima še nožiček v roki. Nesrečen slučaj pa je igral še veliko vlogo. Zadel je namreč Svigelja tako, da ni zadelo rezilo nobenega rebra, marveč prodrlo skozi mišičevje do srca in prerežalo na srcu dve žili vene in arterije. Smrt je nastala vsled počasne izkrvavitve in je bila po izreku zvedenca

dr. Novaka vsaka pomoč izključena. Dr. Novak je prinesel tudi srce pokojnega Svigelja in je pokazal sodnemu dvoru, kajna je bila ta izredna srčna poškodba, ki je povzročila lastnikovo smrt.

Senat je stavil porotnikom dve vprašnji in sicer, prvo glede uboja, drugo pa, če je vedoma povzročil tako dejanje, v katerem je lahko vedel, da mu sledi smrt. Porotniki so prvo vprašanje zanikali, potrdili pa so drugo vprašanje, na kar je bil obsojen skesan starček na 3 mesce hudega zapora. V kazni se mu šteje enomesečni preiskovalni zapor. Obtoženeц je kazni sprejel, pač pa je prosil, da sme odseleli ostanek kazni v Črknjci, kar mu je senat tudi dovolil.

To vrlo zanimivo obravnavo je obiskalo na pobudo »Društva slušateljev juridične fakultete v Ljubljani« okoli 60 slušateljev ljubljanske vsučilišča in sicer pod vodstvom profesorja kazenskega prava dr. Metoda Dolenca. Poročna dvorana je bila nabito polna in je sledilo občinstvo potoku obravnave z vidnim zanimanjem.

Druga obravnava, ki je bila tajna, se je vršila proti Ivanu Pečnikarju iz ljubljanske okolice. Mož, ki je bil že pred časom zaradi nečistosti kaznovan, je bil obtožen krvoskrustva in zapeljavanja k ačistosti lastne štetne hčerkice. Zagovarjal se je s pijanostjo. Obsojen je bil na 5 let težke ječe.

Porotnemu senatu je predsedoval predsednik dež. sod. dr. Papež, votanta sta bila svet. Mohorič in sod. dr. Stilič, tožil je obtožena drž. pravdnik Domenico, zagovarjal pa ga je dr. Natlačen. Sodni zvedenec zdravnik dr. Novak.

Danes se zaključijo to porotno zasedanje in sicer z obravnavo proti Josipu Kovaču iz Ljubljane zaradi tatvine in pa proti Antonu Kafazu iz Ajblja zaradi goljufije, ki je prejel obsežna in dosega skoro 100.000 dinarjev.

Razne vesti.

— **Novi otokl.** Danski kapitan je na svoji plovidbi po arktičnih vodah opazil v Franc-Jozefovem morju doslej neznan otokček, ki meri jedva 10 km v obodu. Brodarji ga do letošnjega poletja niso še nikoli ugledali, ker je bil popolnoma zakrit z ledenikom, visokim 80 čevljev. Letos so se gorastane ledene kepe raztalile in tako je ta svet prvikrat viden.

— **Reorganizacija angleške aviatike.** Londonski listi poročajo, da bodo v Angliji v najkrajšem času organizirali veliko narodno društvo za aviatiko. Društvo bo predsedoval Sir Eric Geddes. Kapital bo znašal en milijon funt sterlingov. Angleži polagajo na civilno aviatiko veliko važnost. Novo društvo bo moralo z ozirom na to državno subvencijo osnovati nove zrakoplovne linije ter bo moralo garantirati za gotovo število letnih poletov. Delujejo že s polno paro, da bi moglo društvo čim prej vzpostaviti promet.

Borzna poročila.

Beograd, 20. decembra. Devize. Dunaj 0.1246—0.12475, Budimpešta 0.46—0.47, Bukarešta 45—46.50, Zeneva 1548—1550, London 387.25—387.50, Milan 384—384.25, New York 88.25—88.50, Pariza 200—260.50, Solun 147—152.

Zagreb, 20. decembra. Devize. Dunaj 0.1240—0.1260, Budimpešta 0.4425—0.4725

Gospodarstvo.

× Pri Državni borzi dela v Ljubljani
iščejo dela: 1 kamnosek, 1 steklar, 5 kovačev, 14 stavbnih ključavničarjev, 2 železostrugarja, 4 kleparji, 8 strojnih ključavničarjev, 1 kotlar, 4 elektromonterji, 2 mehanika, 1 avtomehaničar, 21 mizarjev, 5 kolarjev, 2 sodarja, 3 žagarji, 2 sedlarja, 3 tapetniki, 3 krojači, 4 čevljarji, 1 mlinar, 7 pekovi, 5 mesarjev, 1 natak, 14 zidarjev, 13 slikarjev-pleskarjev, 2 vodovodna inštalaterja, 1 tiskarski strojnik, 11 strojnikov, kuračev, 6 trgovskih sodrnikov, 1 ekonom, 1 oskrbnik, 1 prejemalec lesa, 1 strojni tehnik, 3 knjigovodje, 1 trgovski potnik, 1 bančni uradnik, 21 pisar, moči, 1 godbenik, 21 uradnih slug, vratarjev, čuvajev, nadzornik delavcev, 20 vajencev, 18 vajenk, 1 vzgojiteljica, 2 kontoristinj, 2 trgovski sodrnik, 4 natakari, 3 šivilje, 1 hišnica, 1 gospodinja, 5 delavk itd.

× Pri Državni borzi dela v Mariboru
iščejo dela: 36 hlapcev, 1 majarica, 6 gospodinj, 18 viničarjev, 5 ekonomov, 2 drvarja, 9 rudarjev, 2 vrtnarja, 2 kamnoseka, 6 podkovskih kovačev in kovačev za

orodje, 12 stavbn. in strojnih ključavničarjev, 3 železostrugarji, 3 kleparji, 3 mehaniki, 1 delovodja za žago, 10 mizarjev, 1 kolar, 1 sodar, 1 gaterist, 4 sedlarji, 1 torbar, 37 krojačev, 5 šivilj, 1 modistka, 16 čevljarjev, 2 brivca, 4 mlinarji, 8 pekovi, 1 slaščičar, 6 mesarjev, 1 kuhar, 3 hotel. sobarice, 14 natakari, 6 kuharic, služkinj za v gostilno, 2 laboranta, 2 zidarja, 1 pleskar, 4 tesarji, 2 skladiščnika, 12 strojnikov, 10 slug, 4 knjigovodje, 10 trgov. sodrnikov, sodrnic, 1 trg. potnik, 4 kontoristinj, 114 pom. in tovar. delavcev, delavk, 1 kočijaž, 33 pisar. moči, 23 vzgojiteljic.

× Pri Državni borzi dela v Ptuju iščejo dela: 2 ekonom, 4 gospod. pristavi, 2 viničarja, 3 hlapci, 1 rudarski paznik, 3 kovači, 7 ključavničarjev, 1 klepar, 1 zlatar, 1 elektromonter, 3 mizarji, 1 kolar, 1 sodar, 3 sedlarji, 3 krojači, 3 čevljarji, 1 klobučar, 3 mlinarji, 2 peka, 1 zidar, 1 strojnik, 2 kuračja, 1 sluga, 1 nočni čuvaj, 8 dinarjev, 1 paradni kočijaž, 2 hišna hlapca, 1 natakari, 1 tov. delavka, 1 prodajalka, 1 kuharica, 1 sobarica, 8 služkinj, 3 pisar. moči, 24 vajencev itd.

× Pri Državni borzi dela v Ljubljani se sprejme v delo: 1 autogenični varilec, 2

elektromonterja, 1 mehanik pisalnih strojev, 1 modelni mizar, 1 mizar, 2 predilniška predelavca, 1 predilniški mojster, 15 čevljarjev, 1 slaščičar, 1 sodavičar, 1 majar, ki je izurjen v živinoreji, 1 sirar, 11 vajencev, 1 perfektna sobarica, 1 postrežnica, 1 služkinja.

× Pri Državni borzi dela v Mariboru se sprejme v delo: 55 hlapcev, 1 dekel, 8 viničarjev, 4 drvarske družine, 3 vrtnarji, 1 ekonom, 1 klepar, 2 urarja, 1 lesni strugar, 1 žagar, 1 cirkularist, 1 gaterist, 1 obratovodja tovarne usnja, 1 krojač, 1 brivec, 2 pleskarja, 3 težaki, 1 frizerka-manikerka, 3 natakari, 1 dojlja, 1 vzgojiteljica, 1 varuška, 5 sobaric, 15 služkinj, 21 kuharic, 1 gospodinja, 3 kontoristinj, 2 postrežnice itd.

× Pri Državni borzi dela v Ptuju se sprejme v delo: 4 pristavi za posveto, 5 viničarjev, 4 hlapci, 6 rudarjev, 1 vrtnar, 1 lončar, 3 mizarji, 1 kolar, 1 strugar, 30 petarjev, 1 sedlar, 2 krojača, 3 dinarji, 3 hišni hlapci, 5 kmečkih dekel, 4 kuharice, 1 gospodinja, 3 sobarice, 6 služkinj, 11 vajencev itd.

× Vprašanje zaščitne carine v Angliji.
Po izjavi nekoga angleškega ministra ne namerava uvesti Anglija splošnega zvišanja carin. Uvedla bo nasprotno celo nižje carine. Le v slučajih, kjer gotove vrste cenejših inozemskih izdelkov preplavljajo angleški trg, bo uvedla vlada višje carine.

KINO „MATICA“.

Od 20. do 23. dec.

Izredni veliki holandski film

„Otroci bede“

Kriminalna drama v 5 dejanjih.

Prosto predelano po romanu

„Njen veliki dan“ od D. van der Veen-a.

KINO TIVOLI

„Dama vsivem“

v glavni vlogi

Helena Makovska.

II. del od 20. do 22. XII.

Pisani stroji, potrebščine itd.

Mehanična delavnica

(popravljalnica)

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 6/I.

L. Baraga.

Jul. Zeyer :

Gompači in Komurasaki.

(Japonski roman.)

Gompači je vzel bodalo iz njegove roke in rekel: »Priznavam, da sem storil zločin, usmrtili knežinjo Nade-si-ko, naj me je karkoli že gnalo k temu umoru. Z lastno smrtjo plačam ta čin.«

Gompači je nekaj časa gledal svetlo bodalo; nastala je globoka tišina in svetilke so pošastno migljale v mračni dvorani. Bilo je slišati dihanje vseh navzočih. Čez mladeničev obraz je preletel sanjav in bolesten usmev — zadnja misel na sonce, življenje in ljubezen. V njegovi duši je zazvenel strastni vzklík: »Komurasaki!« in oko mu je postalo vlažno. Prestrašil se je te mehkoosti, potlačil je z veliko silo to ganotje in gledal trdno, kakor mož, smrti v oči. Vsi spomini so ugasnili pred mislijo na lastno dostojnost. Obraz se mu je pomiril, bledost je izginjala. Zagledal se je zopet v bodalo, dvignil oči k pričam in ga porinil čisto mirno globoko v trebuh na levi strani, potem pa počasi vlekel smrtno zarezno proti desni, obrnil bodalo v rani in napravil drugo, kratko zarezno navzgor. Potem je izdrl bodalo in ga odložil; bil je smrtno bled, a ni zgenil niti z eno mišico na obrazu. Sedaj je sklonil glavo naprej in to ga je zabolelo; ni se mogel več premagati, zasadil je zobe v ustno, zaprl oči, a ni zakričal, niti zavzdihnil. V tem hipu je strašno završal meč skozi somrak in »kajšaku« je na mah odsekal obsojencu glavo... Zopet je nastala mrtva, gluha tišina — le kri je grozno zašumela iz trupla... Može so se tresli in svetilke so dogorevale in ugašale...

»Tako umira mož in samuraj!« je vzklíknil slednjič »kajšaku« in vsi so vstali, da tiho odidejo. Kmalu so vstopili služabniki z gorečimi svetilkami, pokrili truplo in ga položili na mrtvaški oder, v nosilnico, da pokoplje pokojnega mladeniča na onem kraju, kjer si je bil želel. — Bilo je pozno zvečer, ko se je bližal pogreb staremu pokopališču. Gompači je ležal pod brokatovo odejo, had njim je vihral lahek baldahin

in okoli nosilnice so nesli služabniki goreče svetilke. Komurasaki se je bila pravkar prebudila iz mrzličnega sna, velik mir se je razlil v njeni duši. Žene so klečale okoli nje in ena je za kratek čas pripovedovala pravilice. Pravila je o lepi deklici, ki jo je našel stari kot dete v bambusovi gošči, pravila je, da je postala, ko je dorasla, tako lepa in ljubka, da so se poganjali za njeno roko vsi vitezi one dobe, da celo cesar sama. Ona pa ni hotela slišati o možitvi — ni bila s tega sveta. Rojstni kraj ji je bilo glavno mesto na mesecu in vedela je, da se vrne zopet tja. In nekoč, ko je bila polna luna, je dospel sijajen spoved, na vozu pod baldahinom je stal kralj meseca, okrog in okrog je bilo videti, kakor da vse mrgoli zvezd, ustavili so se pred hišo in odpeljali krasno deklico kljub joku in stoku.

Žena je hipoma utihnila, kajti Komurasaki se je vzravnila, pokazala z roko proti staremu temnemu drevedu in šepetala: »Glej, že gredo po mene, kakor so prišli po hčerko meseca!«

Žene so se ozirale, kamor je kazala, in nemalo so se začudile, ko so zagledale migljanje luči pod starimi drevesi. Vse je radovedno vrelo ven in Komurasaki, opirajoč se na najstarejšo izmed njih, je šla počasi za njimi. Sprejod je zavil ravno na pokopališče; cela vas se je med potjo pridružila in pridružen jok se je glasil iz množice. Komurasaki se je čutila hipoma močno, bolezen, bol, obup, vse je kakor čudežno izginilo; njeno dušo je napolnjevala globoka slutnja.

»Koga nesete na ta kraj miru in blaženega spanja?« je vprašala in njene velike oči so bile temne in polne ugašajočih bliskov. Mož, ki je bil Gompačijev »kajšaku« in ga je sedaj spremljal k grobu, je pristopil k nosilnici in odkril Gompačijevo glavo, a prizanesljivo, tako da ni bilo vi-

deti, da je ležala odločena od trupla. Komurasaki je vztrepetala, a ni se približala niti za korak. Ustni sta se ji gibali in šepetala je tako tiho, da jo je čula samo žena, ki je stala zraven nje:

»Oboževanec moje duše, ti si odšel? Ali naj gledam, kako valovi trava na tvojem grobu, in dalje živeti?«

Stala je molče in »kajšaku« je pripovedoval, kako je Gompači usmrtil knežinjo, kako so ga obsodili, in Komurasaki je zašepetala: »Oboževanec moje duše, ti si nas maščeval, zahvaljujem se ti!«

»Kajšaku« je prijel deklico za roko in jo pripeljal prav k nosilnici. Odgrnil je Gompačijevo roko in ta je držala, mrzla in trda, list, zavit v dragoceno tkanino. »Kajšaku« je rekel:

»Nese ti poslednji dar,« in vzel je list iz mrtve roke, ga odvil in čital. To je bilo pismo kneza, v katerem proglašja Komurasaki za svoje dete in jo poziva, naj pride brez odlašanja z njegovimi posli na grad Sakuro. Množica je zavriskala nad veliko-

dušnim knezovim činom, žene so poljubljale deklico in ji klicale najprikupljivejša imena. Komurasaki je bila mirna. Ni izgovorila niti besede, zdelo se je, da ni niti slišala. Pristopila je tik k mrtvemu in se sklonila nad njegovim bledim obličjem. Oči so ji zalivale solze. »Gompači,« je zašepetala, »osamljen korakaš po pusti dolgi poti. Moj gospod, ali ti ne bo sladko, ko začuješ za seboj moje korake?«

Sklonila se je še niže, njene roke so nekaj iskale v gubah njegove obleke. To je bilo ostro bodalo. Mirno in odločno si je prebodla srce in padla na mrtveca. Priskočili so, klicali, jokali — toda Komurasaki ni več odprla oči, čeprav je še dihal. Njene oči, njena duša je gledala Gompačijevo prikazen...

Zibajoča se trava še vedno valovi nad njegovim grobom in njenim prahom; njuna zvesta ljubezen je prišla v pogovor pri vsem ljudstvu.

(Konec.)

L. Mikuš

Ljubljana,

Mestni trg 15

izdelovatelj

dežnikov

Zaloga

sprehajalnih

palic.

Popravila točno in solidno

Tovarna za zrcala

z vsem inventarjem se prodaja po nizki ceni. Nahaja se v ljubljanski okolici tik kolodvora. Reflektanti naj naslovijo ponudbe pod »Tovarna zrcal« na Aloma Company, Ljubljana.

Preje ko kupite obutev,

si ogledajte

„KARO“ čevlje

pri trdkl

Drag. Roglič

Maribor, Koroska c. 19.

Na zalogi so stalno vse vrste čevljev, posebno za zimo pripravno blago kakor: gojzerce, specialni lovski in športni čevlji i. t. d.

Vse se izdeluje v lastni

delavnici z ročnim delom

Božični in novoletni popust

10% do 10./I. 1924.

Specialna trgovina perila

HED. ŠARC, Ljubljana

Šelenburgova ulica št. 5

priporoča za Božič ugodni nakup:

Perilo za dame

Šifon na metre

Prte in prtiče

Kavne garniture

Žepne rute

Brisalke

Lepo izdelan

Bonačev beležni koledar

1924

se dobi v vseh papirnih trgovinah Slovenije.

Cena 17 Din, izven Ljubljane prišteveni

poštino.

Direktna naročila na:

„ J. Bonač sin, Ljubljana. „

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para. z davčno vred.

Diesel-motor se prodaja

malo rabljen, kompleten, s pritiskalnimi, fabrikat I brnske tovarne za stroje, ima 30 HP ležeč. Naslov: Uprava snežniške grasične v Snežniku, pošta Stari trg-Rakek, SHS.

Vdova,

ki poseduje pohištvo, 4 parcele gozda in 100.000 K v gotovini, želi v svrhu ženitve znanje s trgovcem, gostinčarjem ali mesarjem, ki bi bil posestnik ene teh obiri. Ponudbe pod »Zora« na upravo lista.

Samo „Aikadoni“

robna pasta Vas more popolnoma zadovoljiti.

Katera

dama (gospodična oziroma mlada vdova) bi boče poslala za božič kos sladke, dobre potice? Zlatko Planinc, Javna bolnica, medicinski oddelek, Brežice.

Katera

dama (gospodična oziroma mlada vdova) posodi gospodu 5000 do 10.000 dinarjev? Ceneje ponudbe prositi na naslov: Zlatko Planinc, Javna bolnica, Brežice.

Dvokolesa

se sprejemajo v polno popravilo, se ponikajo, emajlirajo z ognjem in shranijo preko zime. »TRI BUNA“ F. B. L. Karlovska c. 4, tovarna dvokoles in otroških vozčikov.

Prazne sode

dobro ohranjene od strojnega olja, jedilnega olja, petroleja vsako množino kupimo, Medica, Rakovo & Zankl, tovarna olja in sirneža, Medvoda.

Sporočam Vam,

da sem s Toplodajem prav zadovoljna in ga vsakomur rada priporočam. M. Ravtar, trgovka, Ljubljana, Jurčičev trg 3. Naroča se: »Jugometalija« Ljubljana, Kolodvorska ul. 18 ali R. Nipič in drug. Maribor.

Stavba

s kletmi v Sp. Šiški napredaj. Kupcu se odda po dogovoru ena soba takoj. Naslov v upr. lista.

Veleposestvo

pri Mariboru, 76 oralo, in sicer 20 oralo, 40 oralo travnikov, sadonosniki, 3/4 orala vinograda prima, ostalo gozd, vse v ravnini z vili slično hišo in 5 gospodarskih objektov. Živine je 11 krav, 13 glav mlade govede, 2 para volov, 1 bik pingauer, 2 konja, 18 ovac, 27 prašičev, 50 perutnine, potem živež in krmito do prihodnje letine, kakor mošt in vino ter električna moč se prodaja za 6/4 milijonov kron do petka 21. decembra potom pisarne Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 8.

Splošni adresar za Maribor

garantirano popolno, izide v kratkem. Tudi zunanje inserate, naročila, akvizitorje za večje okraje sprejema »Marstan«, Maribor.

Kontoristinija

veščka nemške stenografije, knjigovodstva in vseh drugih pisarniških del, želi spremeniti službo. Ponudbe pod »Zmožna« na upravo lista.

Za strojno mizarstvo

se sprejemajo takoj 4 dobri mizarji za pohištvo v trajno dalo. Vprašati pri Florjanu Strauss v Tuzli.

Javna zahvala.

Podpisani s tem lastno-ročno potrjuje, da je trdkka R. Nipič in drugovi postavila v našem lokalnu »Toplodar«, ki je takoj pri prvem poskusu izvrstno funkcionirala ter toplota v primeri s prej postavljenim lončeno pečjo daleko nadkriljevala prejšnjo. Posebno je še omeniti, da je to iznajdba priporočati kar najtopleje vsem trdkkam, ker v istini nadkriljuje vse do sedaj nove iznajdbe. V primeri z malimi stroški, ki so potrebni za kurjavo te naprave nikakor ni cena pretirana. — »Triglav«, zavod za filmsko industrijo, Mihael Murko, Maribor. — Naroča se: R. Nipič in dr. Maribor, ali »Jugometalija«, Ljubljana, Kolod. ul. 18.

Pozor! Sir!

se dobi vedno po najnižji ceni: Groyer & kg Din 39.—, Trapist & kg Din 34.50 po pošti od 5 kg naprej v Ljubljani dostava na dom. Ivan Kos, trgovina s sirom in mlekaria Ljubljana, Bohoričeva ul. 28.

Več stanovanj

z 2 do 3 sobami, kuhinjo in z vsemi pritlikalnimi, deloma tudi s kopalnico in vrtno, bo oddal v kratkem v novih hišah ob Dunajski cesti severno od topničarske vojašnice Pokojniški zavod za nameščence, Aleksandrova cesta št. 12. Ponudbe do 7. t. m.

Ježice

kupi vsako množino trdkka: Josip Renko, Sevnica ob Savi. Ponudbe naj se vpošiljajo z navedbo cene in množine.

Otroški vozček

se ceno prodaja. Poizvoze: I. K. Križevniška ul. 6/I. levo.

Slike narisal akad. slikar M. Gaspari.

Besedilo zložil Tone Gaspari.

Krasno umetniško in literarno delo

za mladino

Je izšlo koncem novembra t. l.

v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani.

Cena po Din 25.—, v luksurni izdaji po Din 30.—.

Poštnina posebej po Din 1.— odnosno za luksurno izdajo po Din 1.50.—, za inozemstvo dvojna poština.

Naročila sprejema

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

„Putnik“ društvo za saobraćaj potnikov in turistov v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev,

d. d., centrala Beograd.

Glav. zastopstvo TOURIST-OFFICE v Ljubljani

za Slovenijo

Aleksandrova cesta št. 8

(palača Prve Hrv. Štedionice).

Predprodaja železniških vozovnic za tu- in inozemstvo po originalnih cenah brez doplatila. Vozovnice se izdajajo na zahtevo za tri dni v naprej. Brezplačne informacije za potujoče občinstvo.

Poslovne ure od 8.-12. ter od 15.-18. ure. (Ob nedeljah in praznikih od 9.-11. ure.) Telefon 472.